

АНОТАЦІЯ

Кушнір А. С. Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності.
– Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 015 – професійна освіта (спеціалізація: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти). – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця, 2020.

У дисертації досліджено сутність професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів-філологів. Проведений аналіз дефініцій «підготовка», «професійна підготовка» дозволив схарактеризувати професійну підготовку вчителя-філолога як спеціально організований процес набуття професійних знань, умінь і навичок й норм поведінки та розвитку соціально-значимих і професійно-особистісних якостей, зокрема адаптивності до використання Smart-технологій, що сприяє формуванню готовності до діяльності в межах філологічної спеціальності.

З'ясовано, що суттєвим є не тільки рівень теоретичних знань і практичних навичок з усіх лінгвістичних і літературознавчих дисциплін, що вивчалися впродовж навчання в університеті, а й уміння працювати із Smart-технологіями. Розглянуто такі поняття як: «Smart-суспільство», «Smart-навчання» і «Smart-технології», запропоновано авторський розподіл інструментів Smart-технологій по групам (Smart store, Smart interaction, Smart trainer, Smart response), проаналізовано переваги та недоліки використання Smart-технологій майбутніми учителями-філологами на заняттях дисциплін філологічного циклу.

Розкрито сутність і зміст готовності майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності, визначено її компоненти, критерії та показники, обґрунтовано, що готовність виступає як стійка, багатовимірна характеристика особистості майбутніх учителів, що включає сукупність мотиваційно-цільового, когнітивного та рефлексивного

компонентів. На основі компонентної структури готовності майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності виокремлено критерії (мотиваційний, когнітивний, рефлексивний) досліджуваної готовності, кожен із яких містить показники, які відображають його сутність у межах дослідження. Для об'єктивного проведення експериментального дослідження, а також з урахуванням необхідності якісної оцінки, визначено рівні (низький, середній, високий) готовності майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності.

Розроблено модель підготовки майбутніх учителів-філологів, яка обумовлює модифікацію цільового, змістово-діяльнісного, діагностичного та результативного блоків та є основою для реалізації таких педагогічних умов: 1) підвищення пізнавального інтересу майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій; 2) розвиток когнітивних здібностей студентів із використанням онлайн-квестів з елементами гейміфікації; 3) апробування студентами Smart-технологій у процесі педагогічної практики.

Перевірено ефективність упровадження в освітній процес педагогічних умов, а саме: застосування інструментів Smart-технологій дозволяє значно розширити традиційні методи навчання та осучаснити освітній процес, сприяє підвищенню пізнавального інтересу та мотивації студентів до навчання; онлайн-квест з елементами гейміфікації тренує мовні навички та мовленнєві уміння, формує волю, відповідальність, емоційність та співпереживання, що обумовлено прийомом сторітеллінгу, вдосконалює слухове сприйняття, вербальне мислення і вербальну пам'ять, розвиваючи при цьому когнітивні здібності студентів; педагогічна практика передбачає роботу студентів в умовах учительського та учнівського колективу і дає можливість апробувати Smart-технології під час самостійного проведення навчальних занять з учнями.

Окреслено зміст і програму проведення експерименту, виокремлено діагностичні методики перевірки компонентів готовності майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності, проаналізовано результати констатувального та формувального етапів експерименту.

Експериментально перевірено та підтверджено методами математичної статистики ефективність упровадження в освітній процес ЗВО розроблених педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у тому, що *вперше*:

– *виокремлено та обґрунтовано* педагогічні умови: підвищення пізнавального інтересу майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій; розвиток когнітивних здібностей студентів із використанням онлайн-квестів з елементами гейміфікації; апробування студентами Smart-технологій у процесі педагогічної практики;

– *розроблено і представлено* модель формування готовності майбутніх учителів філологічних спеціальностей до використання Smart-технологій у професійній діяльності;

– *визначено* компоненти (мотиваційно-цільовий, когнітивний та рефлексивний), критерії, показники та схарактеризовано рівні (високий, середній, низький) готовності майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності;

уточнено поняття «професійна підготовка майбутніх учителів-філологів», «Smart-технології», «Smart-суспільство», «Smart-освіта», «онлайн-сервіс», «онлайн-квест»; компонентну структуру, критерії, показники та рівні прояву досліджуваного феномену;

подальшого розвитку набули методи та засоби професійної підготовки студентів; компонентний склад та показники готовності майбутніх учителів-філологів до застосування Smart-технологій у професійній діяльності.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що у процесі роботи *розроблено та впроваджено* в освітній процес систему вправ та онлайн-квести («Christmas Quest», «Travelix»), створені за допомогою інструментів Smart-технологій, здійснено авторський розподіл інструментів Smart-технологій за групами, створено блог і розроблено фрагмент програми педагогічної практики для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література); укладено

методичні рекомендації й дидактичні матеріали викладачів і студентів закладів вищої освіти, що можуть використовуватися в освітньому процесі для підвищення ефективності й якості підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей до застосування Smart-технологій у професійній діяльності.

Ключові слова: майбутні учителі-філологи, Smart-технології, освітній процес, заклади вищої освіти, пізнавальний інтерес, мотивація, когнітивні здібності, онлайн-квест з елементами гейміфікації, педагогічна практика.